

10. Łomnicki M. Sprawozdanie z wycieczki zoologicznej odbytej na Podolu w r. 1876 pomiędzy Seretem, Zbruczem a Dniestrem // Sprawozd. Kom. Fizjogr. Akad. Um. – 1877. № 11(2). P. 128–151.
11. Müller B. Geometridae // The Lepidoptera of Europe / Ole Karlson & Josef Razowski. Stenstrup: Apollo Books, 1996. – P. 218–248.
12. Nowicki M. Enumeratio lepidopterorum Haliciae orientalis. Leopoli, 1860 – 269 p.
13. Nowicki M. Motyle Galicyi – I wów: Drukarnia Instytutu Staupigiańskiego, 1865 – 152 p.
14. Romaniszyn J. Geometridae // Fauna motyli Polski (Fauna Lepidopterum Poloniae). – T.1. (Prace monograficzne komisji fizjogeograficznej. 1.6) – Krakow, 1930. – P. 381–516.
15. Vierthl A. Beiträge zur Lepidopterenfauna der Oesterreichisch-ungarischen Monarchie // Entom. Zeitschr. – 1897. – T. XI. – P. 69–77, 101–109, 125–141, 149–173.
16. Werchratski J. Dodatek do fauny motylej // Sprawozd. Kom. Fizjogr. Akad. Um. – 1870. – № 4. – P. 263–264.
17. Werchratski J. Motyli większe Stanisławowa i okolicy // Spr. Kom. fiz. P. A. U. – 1893. – T. XXVIII. – P. 167–266.

On basis of this article was charged the lasting many years observations (2002–2006 pp.) over phenology of Geometridae (Lepidoptera, Insecta) on Precarpathian. The research was carry out in Ivano-Frankivsk city and outskirts: in Rybne and in reservation “Kozakova dolyna”. Was researched the phenology of 62 Geometridae species.

Key words: Geometridae, Lepidoptera, phenology.

УДК 595.789 (477)

ББК 28.6 Ш 67

Любомир Шкурлей, Артур Сіренко

ПЕРША ЗНАХІДКА *CLOSSIANA EUPHROSYNE* LINNAEUS, 1758 (*NYMPHALIDAE, LEPIDOPTERA*) У КРИМУ

Повідомлення про першу знахідку Clossiana euphrosyne Linnaeus, 1758 (Nymphalidae, Lepidoptera) на території Криму. Цей темнотрантний транспалеоарктичний вид поширений виключно в помірному поясі Палеарктики. В Україні поширений на всій території, крім посушливих південних областей і Криму. Ця знахідка здійснена в гірському Криму на плато Карабі-Яйла.

Ключові слова: Nymphalidae, Lepidoptera, Insecta

Вступ

Фауна *Nymphalidae* (*Lepidoptera, Insecta*) належить до добре досліджених. Історія дослідження німфалід (*сонцевиків*) Криму має тривалу, майже 200-літню історію. Зведення видів та результати фундаментальних досліджень фауни *Nymphalidae* Криму знаходимо в роботах Г.Е.Грум-Гржимайла (1882), В.Меліоранського (1897), П.Косминського (1905), Н.Лебедева (1912, 1913), В.Вучетича (1917), А.М.Дьяконова (1958), Ю.П.Коршунова (1964), Ю.П.Некрутенка (1985), Ю.І.Будашкіна (1986), К.А.Єфетова (1987, 1988, 1990) та ін. Проте навіть у такій добре вивченій родині й у такому добре вивченому регіоні як Крим можливі знахідки нових для місцевої фауни видів.

Слід зауважити, що багато видів *німфалід* здійснюють тривалі міграції, можливе знаходження видів-мігрантів. Крім того, сучасна цивілізація своєю діяльністю викликає глобальні зміни клімату і під впливом цього відбуваються зміни ареалів окремих видів.

Матеріали й методи

У червні (03.06. - 14.06) 2003 року проводились комплексні дослідження ентомофауни плато Карабі-Яйла і прилеглих територій. Відлов *німфалід*, зокрема, здійснювався на плато Карабі-Яйла у верхів'ях ущелини Чигінітра на галявині букового пралісу на висоті 1002 м н.р.м. Видові назви й систематичне положення наводяться згідно з [14; 17]. Відлов та препарування комах проводились, як описано в [15]. Авторами використовувались виключно власні збори комах.

Результати й обговорення

10.06.2003 р. у стаціонарі дослідження було відловлено 1 екз. *Clossiana euphrosyne* Linnaeus, 1758 – *Перлівець Єфросина* (*Nymphalidae*, *Lepidoptera*) ♂ на квітах айстрових перша знахідка цього виду на території Криму (рис. 1). Ареал виду охоплює помірний пояс Палеарктики. В Україні цей вид поширений повсюди, крім посушливих південних районів та Криму. Зустрічається на лісових галявинах та просіках, трав'янистих схилах, іноді в населених пунктах. Період льоту з травня по липень, протягом вегетаційного періоду змінюється одне покоління. Інкули (не щороку) наприкінці липня-серпня з'являється друге покоління. Кормові рослини личинок цього виду метеликів належать до роду *Viola*. Крім того, личинки можуть житися листям *Rubus idaeus* [13]. Знахідка цього виду *німфалід*, можливо, є свідченням поганої дослідженості інсектофауни плато Карабі-Яйла – найбільшого плато Криму з унікальною флорою та специфічними карстовими урочищами зі своєрідним мікрокліматом. Можливо, цей вид є рідкісним для Криму й населяє невеликі локалітети гірських районів. Не виключено також, що цей екземпляр є мігрантом із більш північних районів України.

Рис. 1. *Clossiana euphrosyne* Linnaeus, 1758. Верхня і нижня сторона крил.

Висновки

Отримані результати наводять на думку про необхідність подальшого дослідження фауни *німфалід* як Криму, так і України в цілому. Незважаючи на добру дослідженість фауни *Nymphalidae* регіону, виявлено новий для фауни Криму вид перлітців.

1. Будашкин Ю.И., Ефетов К.А. Новые находки чешукрылых в Крыму // Вестник зоологии. – 1986. – № 5. – С. 86.
2. Вучетич В. Заметки об энтомологических работах на Карадагской научной станции летом 1915 г. // Труды Карадагской научной станции – 1917. – № 1. – С. 33–44.
3. Грумм-Гржимайло Г.Е. Несколько слов о чешукрылых Крыма // Труды русского энтомологического общества – 1882. – № 13. – С. 153–168.
4. Дьяконов А.М. Чешуекрылые – Lepidoptera Крыма // Животный мир СССР. Горные области евразийской части СССР. – М.: Изд-во АН СССР, 1958 – Т. 5. – С. 115–122.
5. Ефетов К.А. Новые сведения о булавовусых чешукрылых Крыма // Булавовусые чешуекрылые СССР. Систематика, фаунистика, экология, охрана булавовусых чешуекрылых. – Новосибирск, 1987. – С. 36–37.
6. Ефетов К.А. Новые для Крыма виды чешуекрылых // Вестник зоологии – 1988. – № 4 – С. 86.
7. Ефетов К.А., Будашкин Ю.И. Бабочки Крыма: Высш. разноусые чешуекрылые. Справочник. – Симферополь: Таврия, 1990. – 109 с.
8. Коршунов Ю.И. Булавовусые чешуекрылые горной части и Южного берега Крыма // Энтомологическое обозрение. – 1964. – № 43(3). – С. 592–604.
9. Косминский П. Список Macrolepidoptera Южного берега Крыма, не помещенных в каталог Мелиоранского // Труды и протоколы заседаний общества естествоиспытателей Варшавского университета, отделения биологии. – 1905. – № 5. – С. 1–4.
10. Лебедев П. Бабочки Крыма // Записки Крымско-кавказского горного клуба. – 1912. – №1. – С. 5–11.
11. Лебедев Н. К фауне чешуекрылых Крыма // Записки Крымско-кавказского горного клуба. – 1913. – № 3. – С. 34–38.
12. Мелиоранский В. К фауне Macrolepidoptera Южного берега Крыма // Труды русского энтомологического общества. – 1897. – № 31. – С. 216–239.
13. Некрутенко Ю.И. Булавовусые чешуекрылые Крыма. Определитель. – К.: Наукова думка, 1985. – 152 с.
14. Некрутенко Ю.П., Чиколовец В. Деякі метелики України. – К.: Вид-во Раєвського, 2005. – 231 с.
15. Штанцфусс М. Жизнь бабочек, их ловля, воспитание и сохранение. Руководство для собирателей. – С.-Пб.: Просвещение, 1901. – 315 с.
16. Staudinger O., Rebel H. Catalog der Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes. – Berlin. Friedlander & Sohn, 1901. – 411 s.
17. Tshikolovets V. V. Butterflies of Eastern Europe. Kyiv Brno, 2003. – 176 s.

This is report about first find Clossiana euphrosyne Linnaeus, 1758 (Nymphalidae, Lepidoptera) in Crimea. This temporant transpalearctic species is widespread in moderate zone of Palearctic. In Ukraine this species was widespread on all territory except Krimea. This find was in mountain Krimea on Karabi-Yayla plateau.

Key words: *Nymphalidae, Lepidoptera, Insecta*